

Konference **Blut – ein besonderer Saft. Perspektiven aus Medizin, Geschichte und Gesellschaft**

Mezioborová partnerská meziuniverzitní konference na téma „Krev – podivuhodná tekutina (perspektiva medicíny, dějepisu a společenských věd)“ byla uspořádána ve dnech 1.–3. října 2009 v Praze pod záštitou Karlovy univerzity v Praze a Heinrich-Heine Universität in Düsseldorfu. Na zahajovacím večeru v Karolinu vystoupili rektor UK Václav Hampl a prorektor Heinrich-Heine Universität in Düsseldorfu, Ulrich von Alemann. Po jejich uvítacích slovech byla předána zlatá medaile UK profesorovi A. Labischovi, emeritnímu rektoru düsseldorfské university. Následoval zahajovací projev J. Peška o „krvi“ jako společném tématu medicíny a společenskovědních oborů.

Druhý den konference, zaměřený na společenskovědní obory, se odehrával se v Mramorovém sále staroměstského Clam-Gallasova paláce, jež konferenci laskavě poskytl Archiv hlavního města Prahy, dlouholetý partner Institutu mezinárodních studií FSV UK. První blok přednášek se věnoval krvi ve starověku. H. Vymazalová a J. Janák zmínili krvavé oběti bohům i egyptskou medicínu, B. Bleckmann proměny názorů řeckých a římských filosofů na roli krve. Příspěvek F. Wiesemanna na obrazovém i písemném materiálu demonstroval středověké křesťanské představy o údajném týrání hostií Židy, kteří se tím měli dopouštět násilí na krvi Kristově. Následující prezentace J. Royta pojednávala o krvi v uměleckém ztvárnění ukřižování Ježíše Krista v dílech Lucase Cranacha. V poslední přednášce tohoto bloku se W. Treue vrátil k židovské tématice – především k vině Židů z rituálních vražd.

Odpoledne hovořil H. Körner o zobrazování krve v malířství 19. a 20. století, přičemž kladl důraz na exemplární roli Delacroixových obrazů. Přednáška J. Kanderta se týkala rituální a magické role krve v Africe. I. G. von Olenhusen uváděla příklady vampirismu v kinematografii od konce 19. do konce 20. století, a to včetně filmu „Son of Dracula“, v němž byl ztělesněním upíra Hitler. Přednáška od D. Birnbachera se zabývala dárcovstvím orgánů a lékařskou etikou. Birnbacherovy teze o trhu s orgány za stabilní ceny a uvedení příkladů prodeje orgánů v neevropských zemích vyvolaly živou diskusi, trvající i o přestávce. Den plný zajímavých a zdařilých příspěvků byl zakončen společenským setkáním v prostorách Clam-Gallasova paláce.

Poslední den konference byl věnován lékařské tématice. V první části S. Štrbáňová představila historii hematologie v Čechách. Následovala přednáška A. Labische o průběhu onemocnění malárií, jejím přenosu v krvi pacientů a o geografickém rozšíření této resistantní choroby. Po této prezentaci hovořil M. Martin o medicínských pomůckách v hematologii – o mikroskopech, hemoglobinových stupnicích či o hemoglobinmetru. Po něm se ujal slova J. Schrader, který se věnoval objasnění krevních zánětů pomocí spektroskopické metody 19-F-NMR. Následovala výborně prezentovaná přednáška R. Pytlíka o současném výzkumu krve a kmenových buněk. Poslední přednášky tohoto bloku se věnovaly krvi v literatuře a v dějinách vědy a historii pražské hematologie. Závěrečný medicínský příspěvek konference přednášel M. Anděl. Konferenci zakončil romanista H. T. Stepe literárně orientovanou přednáškou tematizující mj. mluvnické obraty, které obsahují slovo krev (tuhla mi z toho krev v žilách, oči se mi zaplnily krví apod.).

Třídenní meziuniverzitní a mezioborovou konferenci lze hodnotit více než kladně, neboť ukázala, že i zdánlivě heterogenní obory jsou schopny sejít se k diskusi o oborově specifických, přesto jednotlivé vědy a specializace přesahujících kontextech tak významného tématu, jakým je krev. Přítomni byli badatelé jak z lékařských, tak i ze společenskovědních oborů, a konference tím potvrdila svůj charakter jako setkání sdružujícího lidi z různých vědeckých oblastí.

Jana Kosová

Lukáš Fasora, Jiří Hanuš, Jiří Malíř, eds., **Brno Vídní, Vídeň Brnu. Zemské metropole a centrum říše v 19. století**. Brno: Matice moravská, 2008, 400 s. ISBN 978-80-86488-50-9

Sborník přináší příspěvky z mezinárodní konference o vztahu zemských center a Vídně v pozdní habsburské monarchii. Setkání se uskutečnilo v Brně ve dnech 22.–23. listopadu 2007. Konferenci uspořádaly místní vědecké instituce, konkrétně Historický ústav Filozofické fakulty Masarykovy univerzity; Výzkumné středisko pro dějiny střední Evropy: prameny, země, kultura (též fungující v rámci FF MU); brněnská pobočka Historického ústavu Akademie věd ČR, Archiv města Brna a Matice moravská; ve sborníku lze nalézt příspěvky autorů z České republiky, Německa, Rakouska a Polska.

Konference byla sice věnována obecně tématu vztahu Vídně a hlavních korunních zemí Předlitavska, nicméně hlavní pozornost je soustředěna na Brno. Sborník je součástí edice *Země a kultura ve střední Evropě* a vyšel jako její devátý svazek. Cílem sborníku bylo zaplnit jakousi mezeru, která vznikla v bádání na příslušné téma hlavně proto, že dosud byla pozornost badatelů zaměřena zejména na vzájemné vazby Vídně a Prahy, respektive Vídně a Budapešti. Editoři poukazují na fakt, že dodnes zůstávaly v literatuře opomíjeny otázky migrace, sociálních vztahů či hospodářství, zatímco například zkoumání vztahů metropolí v oblasti architektury či vazeb mocensko-politických se těšilo poměrně intenzivnímu zájmu vědců. Sborník se snaží podchytit vazby mezi městy v těchto rozmanitých okruzích, tedy jak politiky či ekonomiky, tak i kultury a sociálních vazeb. Brno je zde představeno v komparativním schématu jako jedno z významných regionálních měst podunajské říše.

Sborník představuje zajímavou sondu do vztahů zemských metropolí a Vídně v rakousko-uherském soustátí. Na jednu stranu je jeho pozitivem poměrně široký záběr od kultury přes politiku po ekonomiku, na druhou stranu tato širší zřejmě ovlivnila práci posuzovatelů knihy. Texty mají většinou dobrou úroveň jak z faktografického, tak jazykového hlediska, nicméně neplatí to stoprocentně; rozdíly mezi jednotlivými příspěvky jsou v tomto směru až příliš patrné. Poněkud zarazí skutečnost, že nebyly odstraněny gramatické nedostatky a překlepy v některých příspěvcích, a s tím spojený fakt, že jméno jazykového redaktora jsem hledal marně. Sborník je psán dvojjazyčně (čeština, němčina), přičemž v případě